

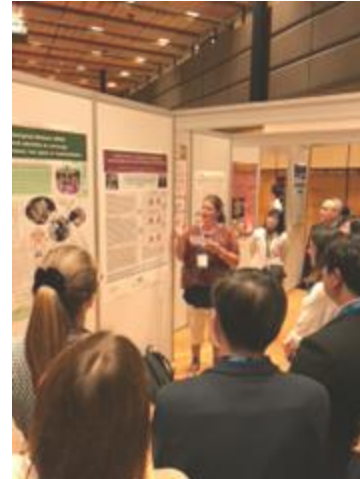

**Karolinska
Institutet**

Rollskifte - från handledd till handledare

Anders Sondén

Docent i kirurgi - utbildning

Vem är jag – kirurg, klinisk lärare och forskare

Rollskifte inom vårdutbildningar

Opoku, E. N. et al . (2021). *Exploring factors that affect the transition from student to health professional*

Validating...

Rollskifte inom olika professioner – vad dominerar diskursen i litteraturen

Perspektiv från olika professioner – sjuksköterska

- Transitionsshock!
- Krock mellan teori och praktik
- Tids- och arbetsbelastning
- Identitetsutveckling

Duchscher, J.E.B. (2009). Transition shock..

Benner, P. (1984). *From Novice to Expert*

Ke, Y-T. & Stocker, J. (2019). On the difficulty of finding one's place

Perspektiv från olika professioner – arbetsterapeut

- Otydlig yrkesroll i teamet
- Självständighet förväntas tidigt, men stöd saknas ofta
- Yrkesidentitet formas genom rollförhandling
- Ensamhet i transitionen utan strukturellt stöd

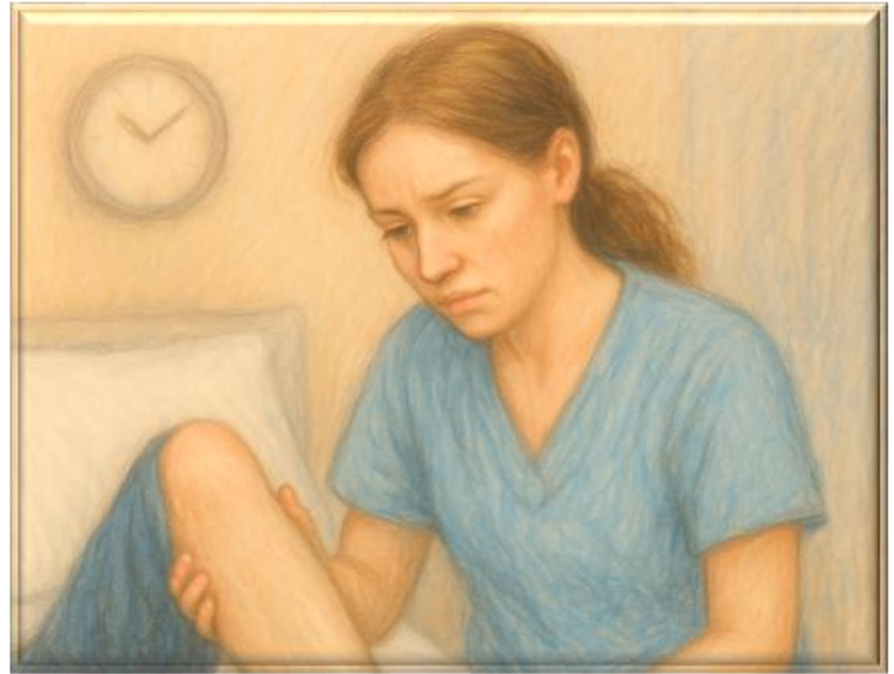
Opoku, E. N. et al . (2021). *Exploring factors that affect the transition from student to health professional*

Perspektiv från olika professioner – fysioterapeut

- Snabb självständighet
- Ofta ensamarbete
- Osäkerhet i kliniskt omdöme
- Svag handledarstruktur

Opoku, E. N. et al . (2021). *Exploring factors that affect the transition from student to health professional*

Perspektiv från olika professioner – läkare

- Överväldigande ansvar och emotionell stress
- Saknar praktisk beredskap för att agera självständigt i den komplexa verkligheten trots god teoretisk kunskap
- Självtvivel och osäker professionell identitet
- Bristande stöd och handledning i klinisk vardag

Brennan et al. (2010). "The transition from medical student to junior doctor: today's experiences of tomorrow's doctors."

Professionernas rollskiften

Karolinska
Institutet

Nu smalnar vi av till juniora läkare

Rollskifte - från handledd till handledare

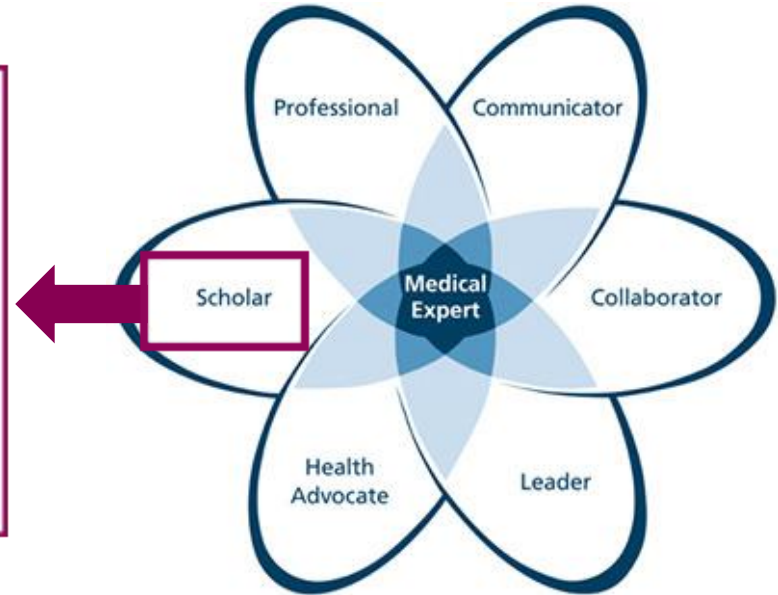
Efter ett flera månader långt uppehåll från kliniken tillbringade jag den första dagen med att försöka hålla huvudet ovanför vattenytan. Jag kämpade för att lära mig grundläggande medicinska färdigheter på nytt och var tacksam för att ingen tittade på mig särskilt noga när jag försökte utföra mitt arbete. Och sedan, nästa dag, kom en grupp nya läkarstudenter från tredje året och tittade på mig och de andra läkarna. Jag tänkte tillbaka på mig själv i deras situation – hur kunde det gått två år? Jag kände inte att jag hade lärt mig tillräckligt för att vara där som läkare och åtminstone delvis ansvarig för deras utbildning.

Fritt översatt ur: *The Transition From Student to Teacher*, American Journal of Psychiatry Residents' Journal, Volume 14, Number 1, 2019

Handledare – en del av läkarrollen

2. Teach students, residents, the public, and other health care professionals

- 2.1 Recognize the influence of role-modelling and the impact of the formal, informal, and hidden curriculum on learners
- 2.2 Promote a safe learning environment
- 2.3 Ensure patient safety is maintained when learners are involved
- 2.4 Plan and deliver a learning activity
- 2.5 Provide feedback to enhance learning and performance
- 2.6 Assess and evaluate learners, teachers, and programs in an educationally appropriate manner

CANMEDS

Frank, Snell L, Sherbino J (2015)

Goda kunskaper, färdigheter och egenskaper hos en handledare

Professionell och pedagogisk kompetens

- Klinisk sakkunskap och erfarenhet
- Förmåga att koppla teori till praktik i kliniska situationer
- Förmåga att erbjuda direkta instruktioner och handledning
- Förmåga att ge konstruktiv och regelbunden feedback
- Kännedom om undervisningsresurser och lärandemål
- Förmåga att individualisera undervisningsmetoden
- Förmåga att skapa och utnyttja lärandesituationer i vardagen
- God förmåga till utvärdering och bedömning

Goda kunskaper, färdigheter och egenskaper hos en handledare enligt Kilminster et al.

Interpersonella och relationella färdigheter

- Värme och empati
- God lyssnarförmåga
- Respektfullt bemötande
- Förmåga att skapa trygghet
- Förmåga att bygga förtroende
- Emotionell självreglering (t.ex. hantera frustration eller osäkerhet professionellt)

Goda kunskaper, färdigheter och egenskaper hos en handledare

Kommunikation och stöd

- Förmåga att uppmuntra öppen dialog
- Tillgänglighet för frågor och diskussion
- Positiv och entusiastisk inställning till handledning
- Förmåga att identifiera och adressera studenters oro eller behov
- Skapa en lärandemiljö där studenten vågar visa osäkerhet och be om hjälp

Kilminster, S. M., Cottrell, D., Grant, J., & Jolly, B. (2007). AMEE Guide No. 27: Effective educational and clinical supervision.

Mindre effektiva handledarbeteenden

- Att vara stel och otillgänglig
- Brist på empati eller förståelse för studentens perspektiv
- Undvika att ta upp studentens bekymmer
- Betona negativa egenskaper hos studenten
- Att vara vag eller otydlig i sin handledning
- Att inte undervisa aktivt
- Att inte ge feedback, eller bara vag/bekräftande feedback (t.ex. "det gick bra")
- Att inte stödja studentens utveckling över tid

Karolinska
Institutet

Nu smalnar vi av till Södersjukhuset

Aktuellt problem – "oacceptabel" handlersituation för AT läkarna

- AT-läkarna tar ett stort ansvar för handledning av läkarstudenter
- Medarbetarna upplever generellt dåligt stöd från KI
- AT läkarna verkar vara en utsatt grupp
- SöS låg dåligt på AT rankingen
- AT utbildningen saknar lärandemål inom pedagogik

AT-chefen ville förbjuda att AT-läkare sattes som handledare för läkarstudenter och hade stöd av FoUUi direktören.....

Capucine Delorme, Pedagogisk AT

”Jag vill stötta AT läkarna genom att skapa en workshop för dem i pedagogik med fokus på handledning”

Capucine Delorme

Capucine Delorme

Vad skulle ni göra?

**Karolinska
Institutet**

Min lösning – en studie för att få bättre underlag

**Lost in Transition: From Medical Student to Clinical Supervisor.
A Mixed-Methods Study**

Vad är vet vi om läkare och klinisk handledning

Handledning lärs genom erfarenhet – inte utbildning

Handledare utvecklar sin förmåga genom praktisk erfarenhet, egna misstag och förebilder. *(Kilminster et al., 2007; Sutkin et al., 2008)*

Undervisning uppfattas som ett tillägg

För många är handledning något man “gör utöver” det kliniska – inte som en integrerad del. *(Wenrich et al., 2013)*

Trygg yrkesidentitet krävs för god handledning

Att kunna ge feedback, skapa trygghet och hantera svåra samtal kräver självinsikt och professionell säkerhet. *(Sutkin et al., 2008)*

Rollen är ofta underförstådd

Uppdraget som handledare är ofta otydligt och saknar organisatoriskt stöd. *(Kilminster et al., 2007; Burgess & Nestel, 2014)*

Vad vet vi om av juniora läkare och klinisk handledning?

- Juniora läkare har en central roll i studenters kliniska utbildning (*Kilminster et al., 2007*)
- Övergången från student till handledare sker ofta utan förberedelse (*Sambunjak et al., 2006*)
- Kvaliteten på handledning är avgörande – men handledarstödet är ofta otillräckligt (*Burgess & McGregor, 2018*)
- Flertalet studier har undersökt erfarna handledare – inte nybörjare (*Hoffmann et al., 2019; Kilminster et al., 2007*)
- Handledarrollen formas av erfarenhet, förebilder och handledarutbildning (*Kilminster et al., 2007*)
- Det saknas kunskap om hur juniora läkare utvecklas i handledarrollen och vilket stöd de behöver (*Burgess & Nestel, 2014*)

Vad vet vi om av juniora läkares utmaningar och klinisk handledning?

Utmaningar för juniora läkare:

- Begränsad klinisk erfarenhet
- Otydliga uppdrag och förväntningar (*Wenrich et al., 2013*)
- Frekventa klinikbyten (*Sutkin et al., 2008*)
- Avsaknad av formell handledarutbildning (*Kilminster et al., 2007*)
- Handledning upplevs ofta som ytterligare en belastning snarare än en integrerad roll (*Hill et al., 2009*)

Syfte med projektet

Att ge AT-läkarna bättre stöd i handledaruppdraget

Forskningsfrågor

1. Hur utvecklas underläkare (AT) som kliniska handledare?
2. Hur upplever underläkare (AT) rollen som kliniska handledare?

Resultat – fyra tema

- 1) Att lära sig handleda: handledarrollen formas av egna erfarenheter
- 2) Lärande genom handledning: ömsesidig utveckling i nära handledarskap
- 3) Att handleda medan man själv lär: en dubbel börda
- 4) Utan manual: organisatoriska hinder för fungerande handledning

Tema 1

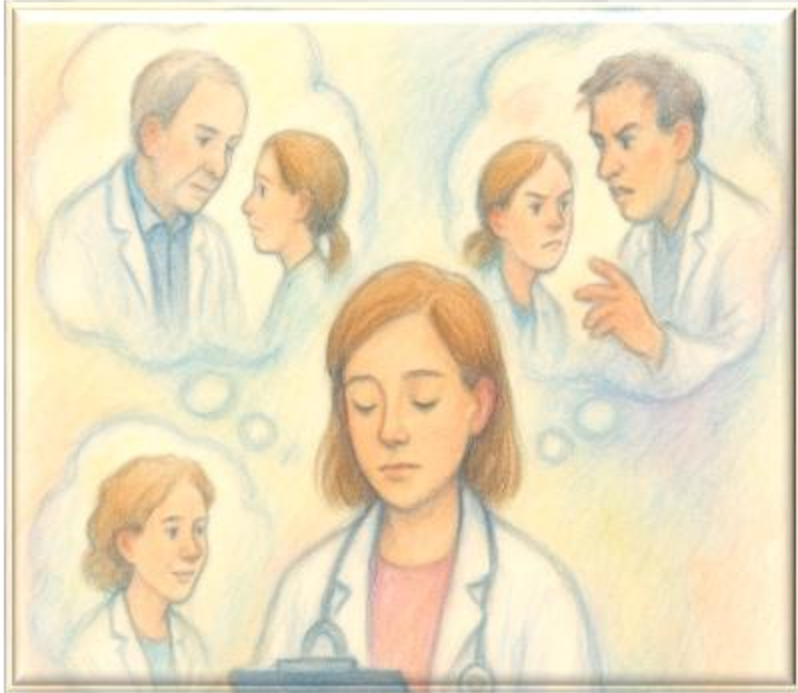
Att lära sig handleda: handledarrollen formas av egna erfarenheter

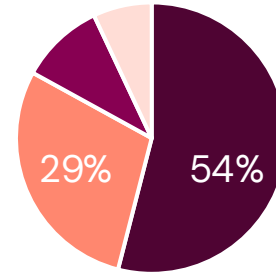
“Jag tror jag bygger mycket på vad jag själv har varit med om – framför allt dåliga handledningserfarenheter, men också bra.”

Tema1

Att lära sig handleda: handledarrollen formas av egna erfarenheter

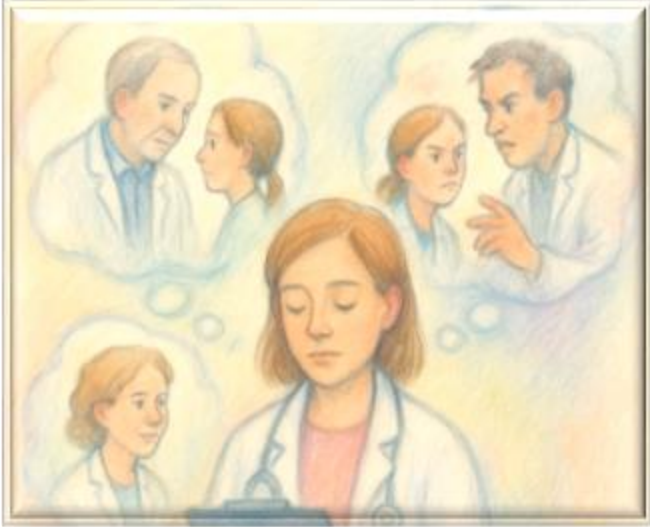
Om du funderar på vilka faktorer som har format ditt sätt att handleda, hur skulle du procentuellt fördela följande

- Tidigare erfarenheter som student
- Andra livserfarenheter
- Formell utbildning
- Annat

Tema 1

Att lära sig handleda: handledarrollen formas av egna erfarenheter

“Ofta säger de typ ‘tack, det var jättebra’, men man vet ju inte vad som var bra, eller om något var dåligt. Och de som inte säger något – är de bara blyga, eller missnöjda med något?”

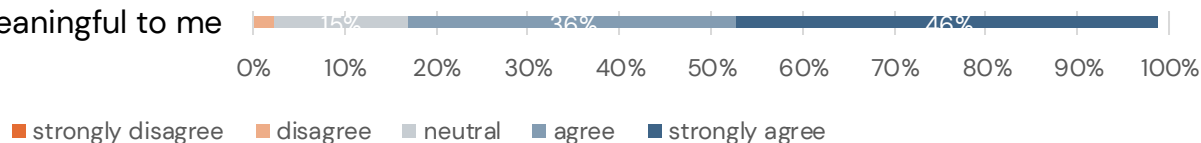
Tema2

Lärande genom handledning: ömsesidig utveckling i nära handledarskap

“Jag tycker att jag lär mig mycket av att handleda studenter – de ställer frågor som ibland blir som ett kvitto på att man faktiskt har lärt sig en hel del längs vägen.”

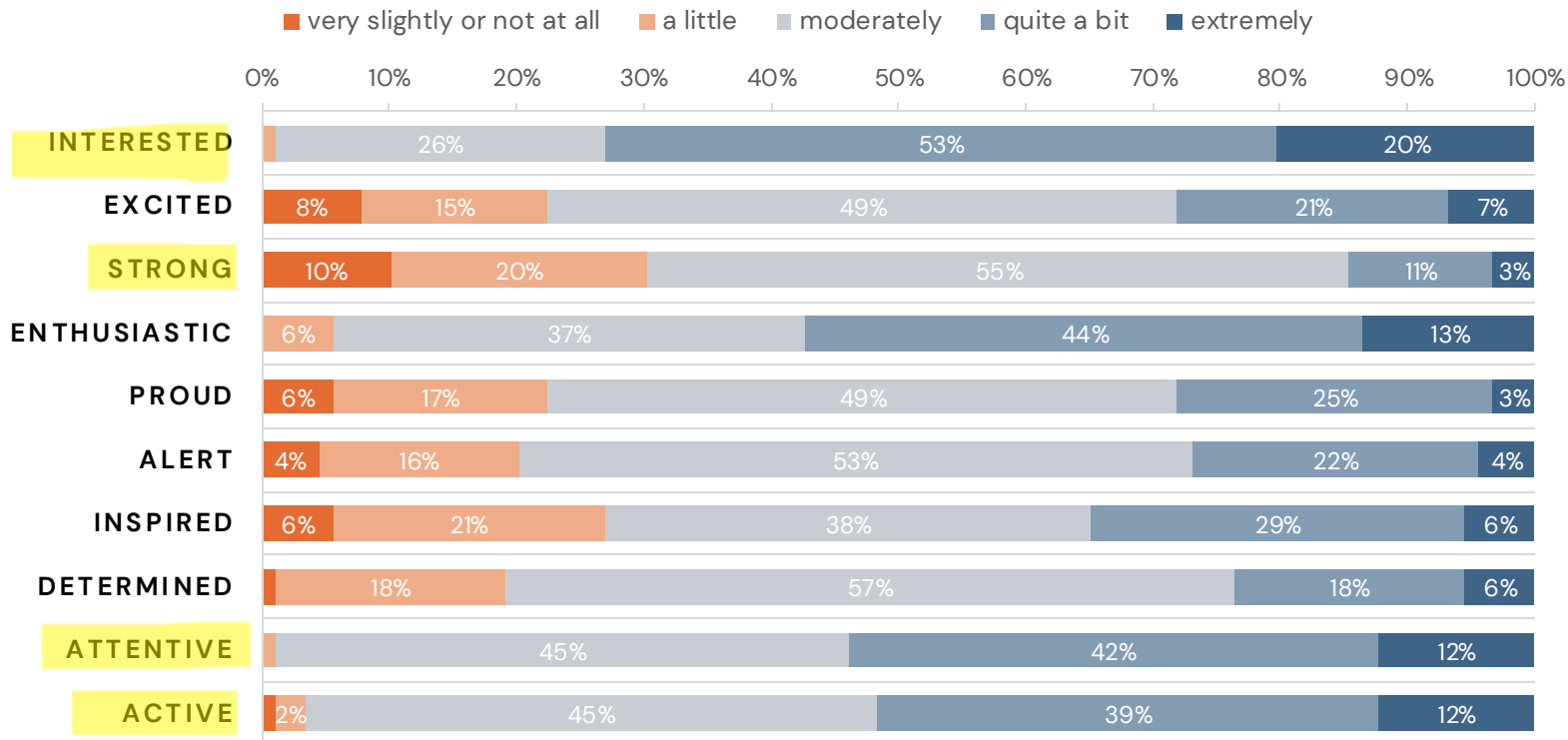
Supervising students is meaningful to me

Tema2

Lärande genom handledning: ömsesidig utveckling i nära handledarskap

PANAS POSITIVE AFFECTS

Tema 3

Att handleda medan man själv lär: en dubbel börda

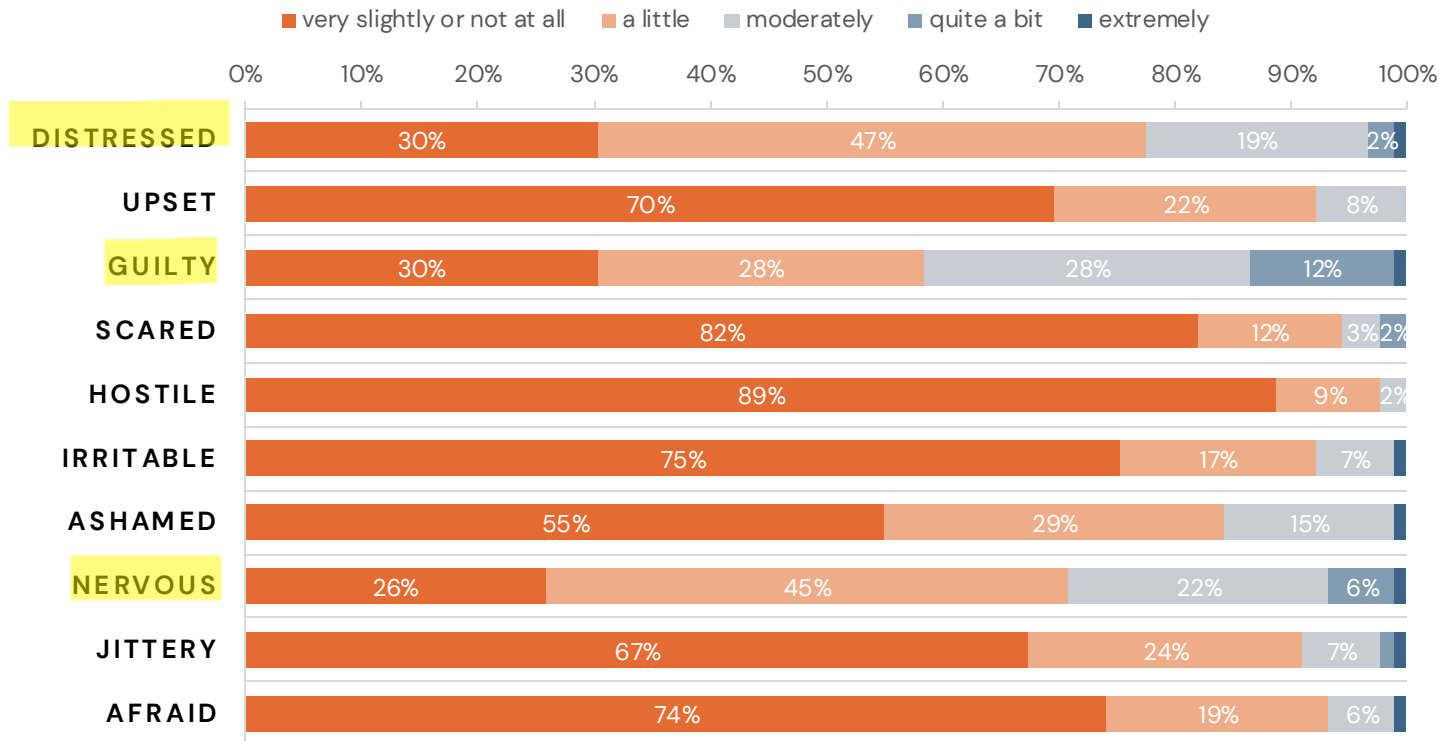

“Det är utmanande att själv försöka lära sig rutiner, anpassa sig till nya överläkare och miljöer – och samtidigt hitta tid, energi och trygghet nog för att kunna handleda någon annan.”

Tema 3

Att handla medan man själv lär: en dubbel börda

PANAS NEGATIVE AFFECTS

Tema4

Utan manual: organisatoriska hinder för fungerande handledning

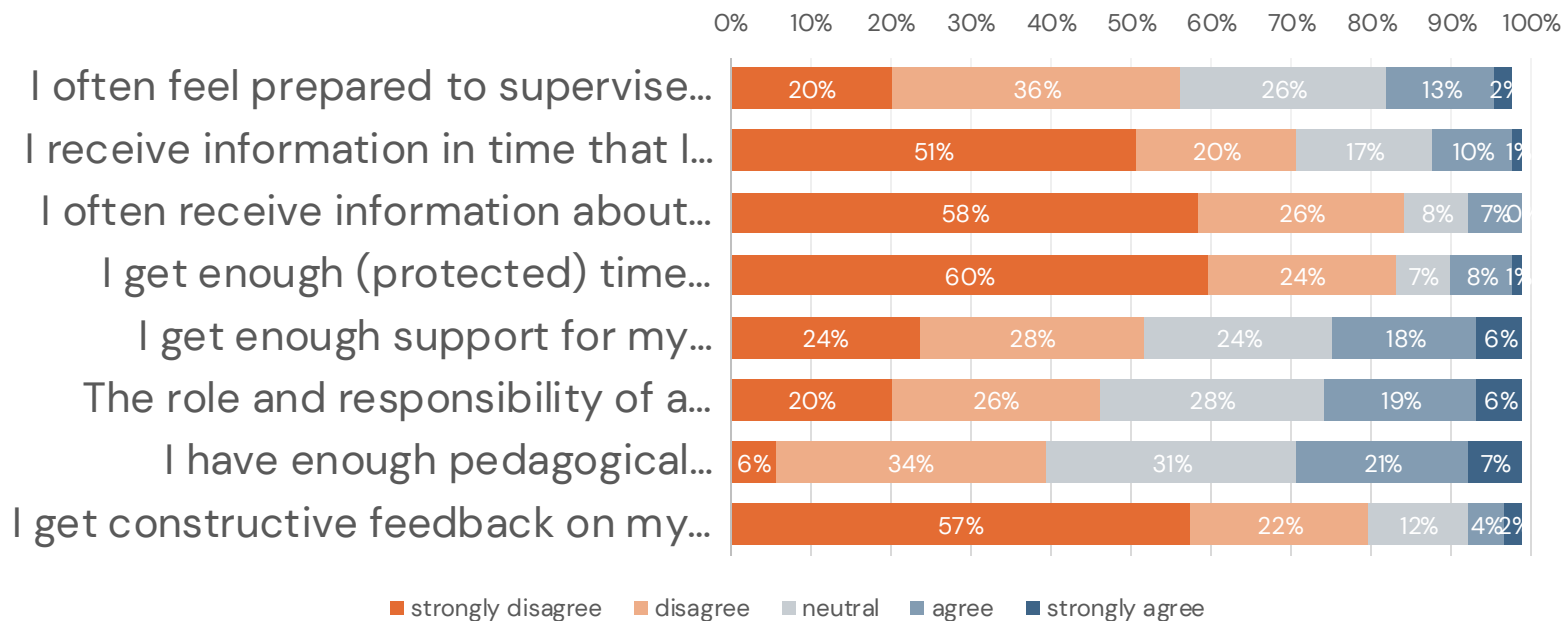

“Det blir nästan som att man måste välja mellan att hinna äta lunch i mer än tio minuter, sluta i tid eller handleda. Jag brukar oftast hoppa över lunchen för att hinna handleda mer – men till slut står man där och får välja mellan en hållbar arbetsdag eller att handleda ordentligt.”

Tema4

Utan manual: organisatoriska hinder för fungerande handledning

CHALLENGES AND PREREQUISITES

A soft-focus, painterly illustration of two young women with brown hair tied back, wearing white lab coats over blue scrubs. The woman on the left has a stethoscope around her neck and is gesturing with her right hand. They are both looking towards the right side of the frame.

Från handledd till handledare- meningsfullt
och utmanande

Som nämnt, AT-chefen ville förbjuda att AT-läkare sattes som handledare för läkarstudenter och hade stöd av FoUUi direktören.....

Vad skulle ni göra?

Produktivt misslyckande

en pedagogisk strategi där studenter medvetet får arbeta med komplexa och utmanande problem och misslyckas innan de får direkt undervisning eller vägledning.

Kapur, M. (2014). Productive failure in learning math.

Mylopoulos, M., & Woods, N. N. (2017). When I say ... productive failure.

Mylopoulos, M., & Regehr, G. (2019). Productive failure: Exploring why we learn from productive failure.

O'Brien, L., Patel, M., & Colletti, L. (2023). What to do about the transition to residency? Exploring problems and solutions from three perspectives

Productive failure vs productive struggle

Produktivt och Icke produktivt misslyckande

- Professionella transitioner innebär vanligen att man upplever misslyckande
- Dessa "misslyckanden" kan vara produktiva eller icke produktiva
- Misslyckanden kan bero på dålig organisation och "toxiska miljöer" men också en del av det framtida yrket
 - ❖ Arbeta ensam (jag är livrädd för att vara ansvarig själv!!!)
 - ❖ Massor av patienter och på akuten (jag hinner inte!!!!)
 - ❖ Hantera patienter med helt osorterade diagnoser i primärvården (Jag kommer aldrig kunna allt detta!!!)

From struggle to strenght – från umbärande till styrka

Försök identifiera, och berätta för din grupp, om svårigheter som dina studenter (AT läkare/ ST läkare) upplever i dina lärandemiljöer

Diskutera och identifiera gemensamt deras "struggle" och försök definiera det studenterna beskriver som produktiva respektive icke produktiva umbäranden

Identifiera de faktorer som möjliggör (eller begränsar) att de utvecklas de genomgår

Varför tror du dessa faktorer bidrar till produktiv eller icke produktiva umbäranden

Hur kan du förbättra lärandemiljön utan att ta bort de produktiva umbäranden.

Hur hanterade vi AT läkarnas umbäranden?

Workshop in clinical supervision for junior doctors in Stockholm

Lost in Transition: From Medical Student to Clinical Supervisor. A Mixed-Methods Study

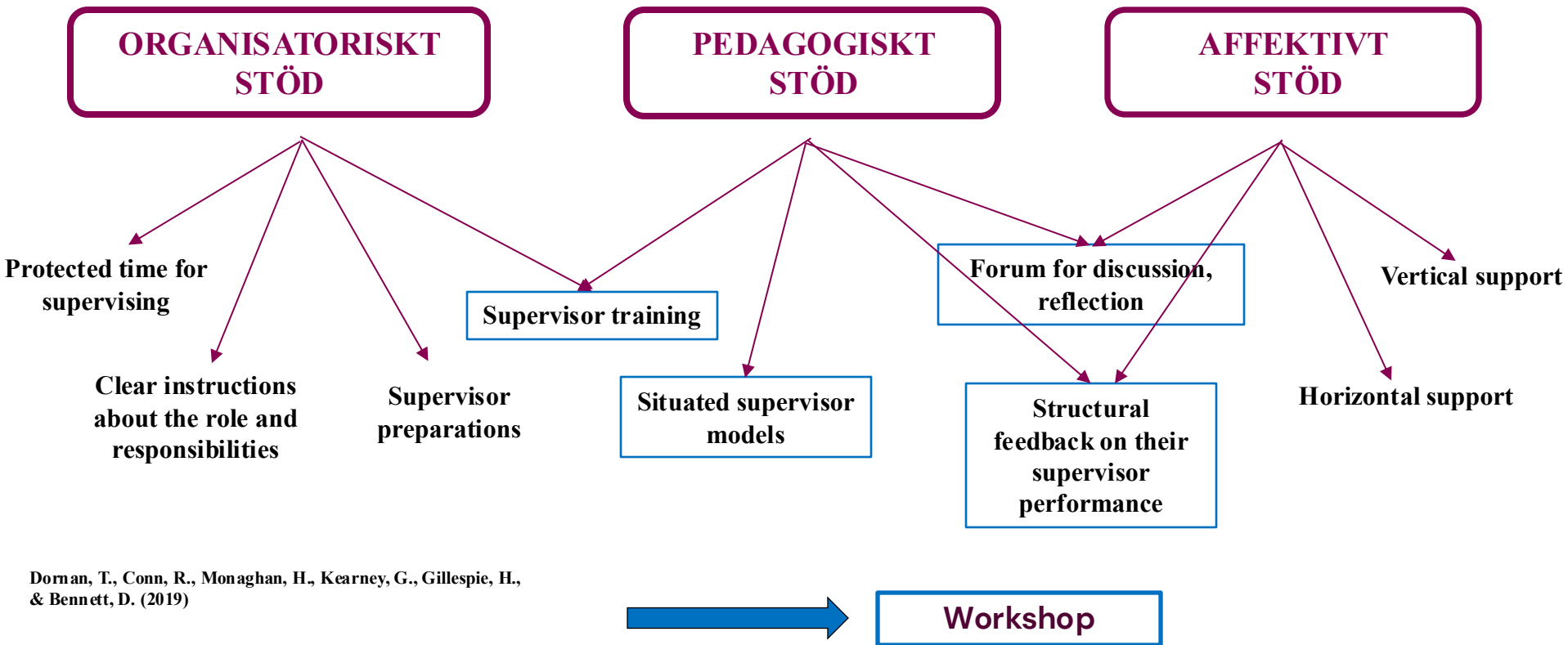
Carucine Delorme¹, Terese Stenfors², Anders Sondén³

(1) Department of Clinical Science and Education, Karolinska Institutet, Södersjukhuset,
Stockholm, Sweden

(2) Department of Learning, Informatics, Management and Ethics, Karolinska Institutet,
Stockholm, Sweden

(3) Department of Clinical Science and Education, Karolinska Institutet and Department of
Surgery, Södersjukhuset, Stockholm, Sweden

Rollskifte – stödstrukturer till workshop

Dornan, T., Conn, R., Monaghan, H., Kearney, G., Gillespie, H., & Bennett, D. (2019)

Tack till medarbetare

Terese Stenfors

Terese Stenfors

Zoe Säflund

**Karolinska
Institutet**